

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ᠎ᠠ
ᠠᠨᠬᠠᠳᠤᠭᠠᠭ᠎ᠠ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ᠎ᠠ
ᠠᠨᠬᠠᠳᠤᠭᠠᠭ᠎ᠠ

“МОНГОЛЫН АНХДУГААР БОГД ӨНДӨР ГЭГЭЭН ЗАНАБАЗАРЫН ӨВ СОЁЛ”

ОЛОН УЛСЫН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХУРАЛ

Эрхэм хүндэт *Д.Наранцэцэг* таныг

“Монголын анхдугаар богд Өндөр гэгээн Занабазарын өв соёл”
сэдэвт олон улсын эрдэм шинжилгэний хуралд морилон саатахын заллага айлтгаж байна

ЗОХИОН БАЙГУУЛАГЧ:

МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд

МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн дэргэдэх
Өндөр гэгээн Занабазарын нэрэмжит
Бурханы шашны дээд сургууль

Өвөрхангай аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал,
Засаг даргын тамгын газар

ХАМТРАН ЗОХИОН БАЙГУУЛАГЧ:

Өвөрхангай аймгийн
БШ төв-Ганданпунцоглин хийд

Шанхын Баруун хүрээ хийд

Өвөрхангай аймгийн Соёл, Урлагийн газар

Эрдэм шинжилгэний хурал: 2023 оны 09 дүгээр сарын 27-ний Лхагва гаргийн 10:00 цагт МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн Батцагаан цогчон дуганд болно.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ

ХУРЛЫН НЭЭЛТ

Хүндэтгэлийн ёслол

10:00-10:10

Богд Хаант Монгол Улсын төрийн дуулал “Зуун лангийн жороо луус”

МУГЖ У.Далантай, МУГЖ С.Ганзориг, МУГЖ Б.Батболд, МУГЖ Д.Амаржаргал, СТА Л.Баяр-Эрдэнэ

10:10-10:15

Анхдугаар богд Өндөр гэгээн Занабазарын айлдсан Цагийг тохинуулагч залбирал адистидын дээдийг хайрлагч

МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн лам хуврагууд

Нээлтийн үг

10:15-10:20

МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн Тэргүүн их хамба лам, Хичээнгүй зүтгэлт хамба номун хан, гавж Д.Чойжамц

Мэндчилгээ

10:20-10:25

Монгол Улсын УИХ-ын гишүүн, ЗГ-ын гишүүн Боловсрол, Шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-амгалан

10:25-10:30

Соёлын дэд сайд Б.Батбаяр

10:30-10:35

Монгол Улсын ШУА-ийн дэд ерөнхийлэгч, академич Г.Чулуунбаатар

10:35-10:40

Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ-ын ХБХ-ийн дарга Б.Сайнжаргал

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ НЭГДСЭН ХУРАЛДААН

10:40-11:00

Өндөр гэгээн Занабазар: Уран бүтээл, сүм хийдийн шинэ судалгаа, дахин үнэлэх нь

С.Чулуун ("Чингис хаан" үндэсний музейн захирал, академич)

11:00-11:15

Өндөр гэгээний үзэл санаа судлалд

Т.Булган (МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Бурхан шашны дээд сургууль, доктор, дэд профессор)

I САЛБАР
ҮДЭЭС ӨМНӨХ ХУРАЛДААН

Хуралдааны дарга: Т.Золбоо (ШУА, Олон улс судлалын хүрээлэн, доктор)
Нарийн бичгийн дарга: М.Төрмандах (МБШ-Гандантэгчэнлин хийд, Өндөр гэгээн Занабазарын нэрэмжит Бурхан шашны дээд сургууль)
Байршил: МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Батцагаан цогчэн дуган

- 11:15-11:30 **Монголын төгс буянт зурхайн аргаар түүхэн он цагийг тогтоох аргачлал: Халх түмний анхдугаар богд Занабазарын насан тигмийн он цаг**
Л.Тэрбиш (Монгол Улсын ардын багш, Шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн, доктор (Sc.D), МУИС-ийн профессор)
- 11:30-11:45 **Соёмбо үсэгт буй тэмдэглээ ба өвчин анагаах увдисын талаар**
Ш.Болд (ШУА, МАУА, АШУУИС, академич)
- 11:45-12:00 **Тод бичгээрх Өндөр гэгээний нэгэн намтрын тухай**
На.Сүхбаатар (МУБИС, Нийгэм хүмүүнлэгийн ухааны сургууль, доктор, дэд профессор)
- 12:00-12:15 **Богд Чингис хаан, анхдугаар богд Өндөр гэгээн тэргүүтний суу билгийн залгамж чанар**
Д.Хоролдамба (Хархорум нийгэмлэг, доктор)
- 12:15-12:30 **Өндөр гэгээн: түүхэн сэтгэлзүйн талаас шинжих нь**
Д.Дашдулам (МУИС, Шинжлэх ухааны сургууль, доктор, профессор)
- 12:30-12:45 **Өндөр гэгээний зохиосон соёмбо үсгийн тухай**
Р.Отгонбаатар (ШУА, Хэл зохиолын хүрээлэн)
- 12:45-13:00 **Уран бүтээлч Өндөр гэгээн Занабазарын гарал үүслийн онцлог**
С.Д.Сыртыпова (ОХУ, ШУА, Дорно дахин судлалын хүрээлэн, доктор Sc.D)
- 13:00-13:30 **Хэлэлцүүлэг**
- 13:30-14:00 **Цайны завсарлага**
- 14:00-14.30 **“Монголын анхдугаар богд Өндөр гэгээн Занабазар ба богд дээдсийн өв соёл” үзэсгэлэнгийн нээлт (дэд хөтөлбөр)**

**I САЛБАР
ҮДЭЭС ХОЙШИХ ХУРАЛДААН**

Хуралдааны дарга: Х.Бямбажав (*МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Да лам*)
Нарийн бичгийн дарга: Б.Мөнхцацралт (*ШУА, Философийн хүрээлэн*)
Байршил: МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн Батцагаан цогчэн дуган

- 14:30-14:45 **"From Professor W. Kotwicz Archives-Materials on the Övörkhangai Monasteries"**
Агата Барьяа Старжински (БНПУ, Варшавын Их Сургууль, доктор, профессор)
- 14:45-15:00 **Монголын бурхны шашны тэргүүн богд Жавзандамба хутагтын институт ба бат оршил өргөх ёслол**
О.Батсайхан (Монгол Улсын Төрийн шагналт, түүхийн шинжлэх ухааны доктор (Sc.D), ШУА-ийн Олон улс судлалын хүрээлэн)
- 15:00-15:15 **Өндөр гэгээний ном бүтээл ба Жанлавчогзол судрын шинээр олдсон нэгэн тайлбар**
Р.Бямбаа (БНПУ, Варшавын Их Сургууль, профессор)
- 15:15-15:30 **Өндөр гэгээн Занабазарын гүн үзэл: өнөө үеийн ач холбогдол**
Д.Гантөмөр (ШУА, Философийн хүрээлэн, доктор)
- 15:30-15:45 **"Гэгээний зарлиг" хэмээхийн тухай**
Л.Алтанзаяа (МУБИС, Нийгэм хүмүүнлэгийн ухааны сургууль, доктор, профессор)
- 15:45-16:00 **Өндөр гэгээний гүн утгат нэгэн айлдварын тухай**
Г.Мягмарсүрэн (Зүүн хүрээ Дагшчойлин хийд, Бурхны шашин, соёл судлалын хүрээлэн, доктор)
- 16:00-16:15 **"Хувь төгөлдрийн сүсгийг сэргээгч" хоёр зүйл намтрын шинжлэл**
Д.Наранцэцэг (ШУА, Хэл зохиолын хүрээлэн, доктор, профессор)
- 16:15-17:00 **Хэлэлцүүлэг**

**II САЛБАР
ҮДЭЭС ӨМНӨХ ХУРАЛДААН**

Хуралдааны дарга: Б.Жамбал (*Гандантэгчэнлин хийд, Бурхан шашны дээд сургууль*)
Нарийн бичгийн дарга: Б.Баяртуяа (*ШУА, Хэл зохиолын хүрээлэн, доктор*)
Байршил: МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Батцагаан дуганы А заал

- 14:45-15:00 **Шанхын хүрээний өнөөгийн байдал**
А.Пүрэвсүрэнболд (Шанхын Баруун хүрээ хийд)
- 15:00-15:15 **Эрдэнэ-Зуу хийдийн өнөөгийн байдал**
Ч.Гонгор (Эрдэнэ-Зуу хийд)
- 15:15-15:30 **Баруун хүрээний түүхэнд холбогдох сурвалжийн мэдээ**
Ж.Даваадорж (МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Өндөр гэгээн Занабазарын нэрэмжит Бурхан шашны дээд сургууль)
- 15:30-15:45 **Анхдугаар богд Өндөр гэгээн Занабазарын намтруудад буй соёмбо үсгийн тухай мэдээлэл**
Г.Түмэнбаяр (Соёлын өвийн үндэсний төв)
- 15:45-16:00 **Өндөр гэгээн Занабазарын балчир үеийн номт хувцас хийгээд эд зүйлсийн тухай**
Кристина Телеки (БНУУ, Элтэ их сургууль, доктор)
- 16:00-16:15 **Өндөр гэгээний нэгэн дүр хөргийн хувцасны тухай**
М.Буянбадрах (Ганданпунцоглин хийд)
- 16:15-17:00 **Хэлэлцүүлэг**

ХУРЛЫН ХААЛТ

- Байршил: МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийд, Батцагаан цогчэн дуган
- 17:00-17:15 МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн дэргэдэх Өндөр гэгээн Занабазарын нэрэмжит Бурхан шашны дээд сургуулийн дэд захирал Б.Жамбал
- 17:15-17:30 Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ-ын НБХ-ийн дарга Б.Сайнжаргал
- 17:30-17:45 Өвөрхангай аймгийн Соёл, урлагийн газрын дарга Д.Өсөх-Эрдэнэ
- 17:45-18:00 Өвөрхангай аймгийн Соёл, урлагийн газрын СУХ-ийн дарга, доктор Л.Пүрэвлхам
- 18:00-19:30 **Оройн хүндэтгэлийн зоог** (дэд хөтөлбөр)
(МБШ төв-Гандантэгчэнлин хийдийн Батцагаан дуганы ресторан)